

Asia: VN/12531/2021

LAUSUNTOPYYNTÖ VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUKSESTA

Lausunnonantajan tausta

1. Vastajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö [Aivovammaliitto ry]

Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

2. Ovatko esitysluonnoksen pykälät selkeitä?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lain ja perusteluiden välillä on jonkin verran epäselkeyttä. Lakitekstissä subjektiiviseksi määriteltyjä oikeuksia palveluihin on perusteluissa määritetty siten, etteivät palvelut olisi sitovia. Käytetty esimerkiksi sanaa voi korvata, kun tulisi olla tulee korvata. Konditionaalisen ilmaisutavan sijaan tulisi käyttää imperatiivista ilmaisutapaa, kun on kyse subjektiivisesta oikeudesta.

2§, kohta 3: ”avun, tuen ja huolenpidon tarve tavanomaisessa elämässä johtuu toimintakyvyn olennaisesta heikentymisestä”: rajataanko tässä ulos henkilöt, joilla ei ole huolenpidon tarvetta? Tekstimuoto tulisi olla ”tai huolenpidon tarve”.

11§, henkilökohtainen apu:

-Kaikki henkilökohtaista apua tarvitsevat henkilöt eivät pysty itsenäisesti huolehtimaan työnantajan kaikista lakisääteisistä velvoitteista.

-Avustamisen edellyttämä erityisosaaminen olisi otettava huomioon palkan määräytymisessä. Näin olisi muun muassa tilanteissa, joissa nykyisten hengityshalvauspotilaiden henkilökohtainen apu järjestettäisiin työnantajamallilla. Edellyttää selkeyttämistä, sillä jos esimerkiksi haavanhoidollisista syistä osa avustajista tulisi olla lähihoitajia, niin miten varmistetaan heille koulutuksen mukainen palkka.

-Henkilökohtainen apu ja vastuuvakuutus: korvaako hyvinvointialue vakuutuksen?

23§ liikkumisen tuki: Tekstissä oleva esimerkki työssäkäynti tai opiskelu on käytännössä tällä hetkellä rajannut pois muut tilanteet. Esimerkiksi, jos henkilö harrastaa aktiivisesti tai toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana voi olla tarve liikkua paljon. Tämä olisi hyvä täsmentää yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Hieman jää epäselväksi voisiko alue määrätä käyttämään matkabudjettia vai onko asia vammaisen päätettävissä?

19§ Oikeutta ei tule rajata työikäisiin. Päivätoiminta tukee myös yli 74- vuotiaiden toimintakykyä ja osallisuutta sekä vähentää yksinäisyyttä.

22§ Kuljetuspalvelumatkojen yhdistämiseen täytyy olla vammaisen henkilön suostumus. Aivovammaisilla henkilöillä esimerkiksi fatiikki eli väsymys estää pitkäaikaisen toimintakyvyn ylläpidon. Päivän aikainen jaksaminen voi siis mennä autossa istumiseen.

3. Tukevatko pykälien perustelut hyvin lain soveltajaa?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lain ja perusteluiden välillä jonkin verran epäselkeyttä. Lakitekstissä subjektiiviseksi määriteltyjä oikeuksia palveluihin on perusteluissa määritetty siten, etteivät palvelut olisi sitovia. Käytetty esimerkiksi sanaa voi korvata, kun tulisi olla tulee korvata. Konditionaalisen ilmaisutavan sijaan tulisi käyttää imperatiivista ilmaisutapaa, kun on kyse subjektiivisesta oikeudesta.

4. Vahvistaako esitys vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Niin kuin lakiesityksessä on esitetty, on tärkeää, että vammaisten henkilöiden perusoikeuksia turvaavat palvelut ovat edelleen subjektiivisia oikeuksia.

Yksilöllisen tarpeen korostaminen on lakiesityksessä positiivista. Tulee huomioida vammaisen henkilön kyvyt ilmaista itseään ja huomioida yksilölliset avun tarpeet.

5. Lisääkö esitys vammaisten henkilöiden osallisuutta yhteiskunnassa?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Perusteluiden osalta olisi tehdä tarkennuksia siten, että vammaisten henkilöiden tosiasiallinen mahdollisuus yhdenvertaiseen osallisuuteen mahdollistuisi paremmin. Esimerkkinä autoavustus. Tekstissä oleva esimerkki työssäkäynti tai opiskelu on käytännössä tällä hetkellä rajannut pois muut tilanteet. Esimerkiksi, jos henkilö harrastaa aktiivisesti tai toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana voi olla tarve liikkua paljon. Tämä olisi hyvä täsmentää yksityiskohtaisissa perusteluissa.

6. Parantaako esitys vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Laissa ja perusteluissa tulisi selkeämmin todeta palveluiden subjektiivinen luonne silloin kun ne ovat subjektiivisia. Tämä on olennaista, jottei lakia toimeenpanevien viranomaisten harkintavaltaa laajenneta ja siten vesitetä palvelun saajan subjektiivista oikeutta. Tämä on olennaista myös siksi, että vammaisten kyky ja mahdollisuudet tehdä valitus ja käydä valitusprosessi läpi voi olla rajallinen.

Tärkeänä asia esityksessä on se, että asiakkaan tarpeen niin vaatiessa hankintasopimukset on tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi ja niiden pysyvyyteen on muutenkin kiinnitettävä huomiota tarjouspyynnön ja sopimuksen ehtojen laatimisessa. Tämä parantaa vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta.

7. Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

Valmennus 7§:

Vammautuminen muuttaa vammautuneen ja hänen läheisten elämän. Tähän muutostilanteeseen on hyvä saada valmennusta, jonka avulla pystyy sopeutumaan uuteen elämäntilanteeseen.

Valmennus vahvistaa vammaisen henkilön itsenäisessä elämässä tarvitsemia taitoja sekä perheen ja muiden hänelle läheisten henkilöiden valmiuksia tukea vammaista henkilöä erilaisissa elämäntilanteissa.

2.

Henkilökohtaisen avun tuottaminen 10§:

On erittäin tärkeää, että hyvinvointialueella on oltava käytössä kaikki henkilökohtaisen avun tuottamistavat. Olennaista on myös, että vammaisen henkilön oma mielipide toteutuu. Tärkeää on myös perusteluissa selkeytetty vammaisen henkilön perheenjäsen toimiminen henkilökohtaisena avustajana. Poissaolotilanteiden järjestelyiden kirjaaminen asiakassuunnitelmaan ja päätökseen on erittäin tärkeää.

3.

Erityinen tuki 12 §: Erityinen tuki kun sitä toteutetaan muiden palveluiden lisänä, ei korvaavana kokonaisuutena, on erittäin tärkeä erityisesti vaikeasta tai erittäin vaikeasta aivovamman jälkitilasta kärsivien kannalta.

Esimerkiksi vammautumisen alkuvaiheessa asiakas ei ole kykenevä hoitamaan omia asioitaan eikä voimavarat riitä kaikkeen. Kommunikointi vaikeudet tai käyttäytymisen häiriöt voivat haitata vuorovaikutustilanteita sekä asioiden hoitoa.

8. Mitä haluaisit ehdottomasti poistaa tai muuttaa esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

34 § Siirtymäsäännökset

Kahden vuoden muutosvaihe tulisi aiheuttamaan oikeudellisesti erittäin hankalia tilanteita. Vammaisen henkilön oikeudet ja alueellinen tasavertaisuus tulisi vaarantumaan merkittävästi.

2.

-

3.

-

9. Ottaako esitys riittävästi huomioon vammaisten lasten tarpeet?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

10. Voidaanko esityksen mukaisilla palveluilla vastata kattavasti hengityshalvauspotilaiden palvelutarpeisiin?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Hengityshalvauspotilaiden palvelut toteutetaan terveydenhuoltolain ja vammaispalvelulain perusteella. Jotta palvelut toteutuisivat vammaisen tarpeiden ja tahdon mukaisesti yhteistoimintaa tulisi selkeyttää ja myös ottaa huomioon, että useasti hengityshalvauspotilailla on myös muita vammoja, joiden takia he ovat oikeutettuja erilaisiin palveluihin. On huolehdittava, että hengityshalvauspotilaiden mahdollisuus yhdenvertaiseen elämään toteutuu.

Soveltamisala

11. Onko lain soveltamisala tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Palvelut

12. Ottavatko valmennusta, henkilökohtaista apua ja erityistä tukea koskevat säännökset kokonaisuutena arvioiden riittävästi huomioon eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-Avustamisen edellyttämä erityisosaaminen olisi otettava huomioon palkan määräytymisessä. Näin olisi muun muassa tilanteissa, joissa nykyisten hengityshalvauspotilaiden henkilökohtainen apu järjestettäisiin työnantajamallilla. Edellyttää selkeyttämistä, sillä jos esimerkiksi haavanhoidollisista syistä osa avustajista tulisi olla lähihoitajia, niin miten varmistetaan heille koulutuksen mukainen palkka.

-Henkilökohtainen apu ja vastuuvakuutus, korvaako hyvinvointialue vakuutuksen?

-Esityksessä olevassa lakitekstissä ja perusteluissa olisi hyvä korostaa erityisen tuen kohdalla, että se on lisäpalvelu eikä korvaa valmennusta ja henkilökohtaista apua, ja että henkilökohtaisen avun kohdalla vammaisen säilyttää oikeutensa siten kuin tämä lakiehdotus määrittää ja ettei henkilökohtainen avustaja voi olla henkilö, joka antaa erityistä tukea.

13. Onko valmennusta koskevien pykälien (7-8 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Hyvä, että valmennusta voi saada muuttuneeseen elämäntilanteeseen sopeutumiseen. Hyvä, että valmennus suunnitellaan aina yksilöllisesti.

14. Esityksessä ns. kuntouttavan varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalvelulain mukaisena valmennuksena edellyttää palvelun maksuttomuudesta säätämistä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa ja kuntien menettämän asiakasmaksutulon korvaamista kunnille vuosittain osana tähän esitykseen käytettävissä olevaa valtionosuutta.

Onko varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalveluna tarkoituksenmukaista?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Varhaiskasvatus edistää lapsen kehittymistä, oppimista ja lisää hyvinvointia. Erityislapsilla tulee olla oikeus varhaiskasvatukseen, joka ottaa huomioon vammaisuuden aiheuttamat erityistarpeet yksilöllisesti.

15. Onko henkilökohtaista apua koskevien pykälien (9-11 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

- Esitys on pääosin tarkoituksen mukainen, joskin tarvitaan tarkennuksia, jottei synny turhia epäselviä tilanteita.

- Avustamisen edellyttämä erityisosaaminen olisi otettava huomioon palkan määräytymisessä. Näin olisi muun muassa tilanteissa, joissa nykyisten hengityshalvauspotilaiden henkilökohtainen apu järjestettäisiin työnantajamallilla. Edellyttää selkeyttämistä, sillä jos esimerkiksi haavanhoidollisista syistä osa avustajista tulisi olla lähihoitajia, niin miten varmistetaan heille koulutuksen mukainen palkka.

- Henkilökohtainen apu ja vastuuvakuutus, korvaako hyvinvointialue vakuutuksen?

- Erityisen tärkeänä pidämme aivovamman jälkitilasta kärsivien kannalta henkilökohtaisen avun voimavararajausta siten, kuin se on nyt kirjoitettu lakitekstiin ja lain perusteluihin. Mikäli voimavararajausta tiukennettaisiin, niin se vaikeuttaisi monien vaikeasta tai erittäin vaikeasta aivovamman jälkitilasta kärsivien mahdollisuutta saada henkilökohtaista apua. Tämä saattaisi aivovammaiset henkilöt eriarvoiseen asemaan verrattuna muihin vammaisiin ja estäisi heidän perustuslain ja YK:n vammaissopimuksen mukaiset oikeudet. Esityksen perusteluissa on hyvin kuvattu erityisesti vaikean ja erittäin vaikean aivovamman jälkitilasta kärsivän vammaisen haasteita ja miksi he tarvitsevat henkilökohtaista apua voidakseen osallistua paremmin yhteiskuntaan sen tasa-arvoisina jäseninä.

- ”Sellaisille henkilöille, jotka eivät tunne kellonaikoja tai hahmota viikonpäiviä, joille ei voi asettaa edellytykseksi kykyä ilmaista toiminnan ajankohtaa. Henkilö, joka ei kykene hahmottamaan ympäristöään, ei pysty välttämättä ilmaisemaan, minne haluaa avustajan kanssa mennä. Tätäkään ei voi asettaa henkilökohtaisen avun saamisen edellytykseksi. Osa vammaisista henkilöistä tarvitsee henkilökohtaista apua juuri ajan hahmottamisessa tai oikean paikan löytämisessä.”

- Esityksen perusteluissa on hyvin täsmennetty itsehoitoa koskevia määrittelyjä ja tämä on selkeä parannus nykyiseen lakiin verrattuna. Se, että mahdollistetaan terveydenhuollon ammattilaisten toimiminen henkilökohtaisina avustajina, on selkeä positiivinen parannus. Silloin, kuin on tarve käyttää terveydenhuollon ammattilaisia henkilökohtaisina avustajina, olisi tärkeää, että selkeämmin todettaisiin, että heille tulee maksaa osaamistasonsa mukainen palkka. Esimerkiksi lähihoitajalle tulisi maksaa lähihoitajien työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Selkeä positiivinen lisäys on myös perusteluissa oleva maininta potilasvakuutuksen ottamisesta ja sen kustannusten korvaamisesta. Esityksessä olisi hyvä täsmentää niiden henkilökohtaisten avustajien vakuutuslannetta, jotka hoitavat opastuksen saaneina samoja tehtäviä, kuin terveydenhuollon ammattilaiset. Henkilökohtaisen avun työnantajalla tulisi olla oikeus vakuuttaa heidät ottamalla vastuuvakuutus (korvaukset tapahtuvat vahingonkorvauslain perusteella) ja tämän vakuutuksen kustannukset tulisi olla korvattavia.

- On erittäin tärkeää, että kaikki kolme henkilökohtaisen avun tuottamistapaa on saatavissa kaikilla alueilla.

- Esityksen lievennys - erityisen painavasta syystä erityiseen syyhyn, kun on kyse perheenjäsenen toimimisesta henkilökohtaisena avustajana, on hyvä, erityisesti aivovamman jälkitilasta kärsivien kohdalla.

- Sijaisjärjestelyiden kirjaaminen asiakassuunnitelmaan on erittäin tärkeää niiden henkilökohtaista avustajaa käyttävien vammaisten kannalta, jotka tarvitsevat henkilökohtaista apua selviytyäkseen peruselintoiminnoista.

16. Onko erityistä tukea koskevien pykälien (12-13 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustelee tarvittaessa kantasi

- Esityksen perusteluissa erityisen tuen kohdalla on todettu, että ”palveluita on mahdollista järjestää monella eri tavalla yhdistellen siten, että niistä muodostuu vammaisen henkilön tarpeiden ja toiveiden sekä edun mukainen kokonaisuus.”

- Kun erityisestä tuesta on keskusteltu erilaisissa foorumeissa, on ollut käsitys siitä, että erillinen tuki olisi korvaava palvelu henkilökohtaiselle avulle. Tämä saattaa johtua perusteluista löytyvästä kirjauksesta: ”Erityinen osallisuuden tuki olisi tarkoitettu esimerkiksi tilanteisiin, joissa henkilö ei täytä henkilökohtaisen avun myöntämisedellytyksiä tai hän ei voi saada tarvitsemaansa osallisuuden tukea asumisen tuen osana.”

- Mikäli erityisen tuen tarkoitus on pelkästään korvata henkilökohtainen apu tilanteissa, joissa henkilö ei täytä henkilökohtaisen avun myöntämisedellytyksiä sen sijaan että se olisi myös lisäpalvelu niissä tilanteissa, joissa henkilökohtainen apu ei riitä muodostamaan vammaisen henkilön tarpeiden ja toiveiden sekä edun mukaista kokonaisuutta, erityinen apu jättää vaikean ja erittäin vaikean aivovamman jälkitilasta kärsivät henkilöt epätasa-arvoiseen tilanteeseen. He voivat täyttää henkilökohtaisen avun saamisen kriteerit nykyisenkin lain mukaan, mutta silti he voivat täyttää erityisen avun saamisen kriteerit. Mikäli heidän mahdollisuutensa saada henkilökohtaista apua kielletäisiin sillä perusteella, että he voisivat myös saada erityistä tukea, olisi se heidän etunsa vastaista ja saattaisi heidät epätasa-arvoiseen asemaan.

- Koska tarkoituksena on, että kaikissa palveluissa otetaan huomioon vammaisen henkilön erityiset tarpeet ja tuetaan hänen vuorovaikutustaan, osallisuuttaan ja omia valintojaan, tulisi ainakin perusteluissa selkeyttää sitä, että erityinen tuki voi olla myös lisäpalvelu.

- Erillisestä tuesta päätöksenteosta perusteluissa todetaan ”Ensisijaisesti vammaisen henkilö saisi päätöksentekoon tarvitsemaansa tukea läheisiltään tai työntekijöiltä osana muita palveluita. Jos tämä ei olisi mahdollista, hänellä olisi oikeus saada erillisenä palveluna tuettua päätöksentekoa.” Olisi hyvä täsmentää, että henkilökohtaisen avun palvelut eivät ole tarkoitettu päätöksen teon tukeen, jollei vammaisen itse niitä siten halua käyttää.

17. Onko erityisestä osallisuuden tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 1 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

18. Onko tuesta päätöksenteosta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 2 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Kognitiivisista oireista kärsivillä voi olla vaikeuksia hahmottaa kokonaisuuksia ja keskittyä asiaan, jotka taas vaikeuttavat päätöksentekoa.

19. Onko vaativasta moniammatillisesta tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 3 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Esimerkiksi: työkokeilu työpaikkojen etsiminen, työkokeilun seuranta ja tuki sen aikana. Erilaisten ammatillisten mahdollisuuksien yhdessä miettiminen.

20. Onko asumisen tuen pykäläkokonaisuus (14-17 §) tarpeenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Erittäin tärkeää, että esteettömän asumisen tuen järjestäminen ei edellyttäisi, että henkilö niiden turvin selviytyisi täysin itsenäisesti, vaan itsenäinen suoriutuminen tarkoittaisi myös esimerkiksi suoriutumista henkilökohtaisen avun tai muun palvelun turvin. Tällöin henkilökohtainen apu ei ole korvike itsenäiselle toiminnalle, vaan tukee sitä tarvittaessa.

21. Onko säännös vammaisten lapsen asumisesta kodin ulkopuolella tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Avioerot ovat nykyisin yleisiä ja lapsella tulee olla oikeus asua molempien vanhempien luona.

22. Onko lyhytaikaista huolenpitoa koskeva pykälä (18 §) sisällöltään tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Hyvä, että mainitaan erilaiset toteuttamistavat ja kehitysaste.

23. Onko päivätoiminnasta (19 §) tarkoituksenmukaista säätää vammaispalvelulaissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Päivätoiminta tukee henkilön toimintakykyä ja hyvinvointia. Päivätoimintaa ei tule rajata iän mukaan eikä tavoitteena tule olla työllistyminen

24. Onko tarkoituksenmukaista, että työtoiminnasta ja työllistymistä tukevasta toiminnasta ei säädetä vammaispalveluissa, jos niistä säädetään sosiaalihuolto- tai muussa laissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

25. Onko liikkumisen tuen toteuttamistapoja tarpeellista monipuolistaa 22 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

- Kaikki eivät pysty käyttämään taksia tai julkista kulkuneuvoa sairautensa/vammansa vuoksi, joten hyvä, että on vaihtoehtoja.

- Esityksen perusteluita olisi hyvä täydentää silloin kun kyseessä on auto liikkumisen tukena. Tekstissä oleva esimerkki työssäkäynti tai opiskelu on käytännössä tällä hetkellä rajannut pois muut tilanteet. Esimerkiksi, jos henkilö harrastaa aktiivisesti tai toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana voi olla tarve liikkua paljon. Tämä olisi hyvä täsmentää yksityiskohtaisissa perusteluissa.

- Matkabudjetti on hyvä lisäys, mutta esityksessä jää hieman epäselväksi voisiko alue määrätä käyttämään matkabudjettia vai onko asia vammaisen päätettävissä? Tämä tulisi olla vammaisen itse päätettävissä oleva asia.

- Liikkumisen tuen jaksottaminen on hyvä lisäys nykyiseen lakiin verrattuna.

26. Mikä on näkemyksenne liikkumisen tuen määrää (23 §) ja laajuutta (24 §) koskevista säännöksistä?

Liikkumisen tuen määrää ja toteuttamistapaa määriteltäessä pitäisi selkeämmin ottaa huomioon myös päivittäisten tarpeiden toteuttaminen. Vammaisella henkilöllä, joka tarvitsee tukea liikkumisessa, tulisi olla mahdollista käydä kaupoissa hankkimassa ruokatarvikkeita, vaatteita, kodin laitteita ja vaikka ylellisyystarvikkeita. Tätä ei ole otettu huomioon. Myös aktiivinen poliittinen toiminta ja muu yhteiskunta-aktiivisuus tai aktiivinen harrastaminen (esimerkiksi kilpaurheilu) ja näihin liittyvät liikkumisen tarpeet tulisi selkeämmin huomioida. Auton hankintatukea harkittaessa tulisi työnteon ja opiskelun lisäksi ottaa huomioon kaupassakäynti, poliittinen ja muu yhteiskunta-aktiivisuus sekä harrastustoiminta.

27. Onko taloudellista tukea koskeva pykälä (25 §) tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Terveyttä ja toimintakykyä edistävään liikunnalliseen toimintaan sekä taitojen harjoittamiseen liittyvien laitteiden ja apuvälineiden myöntäminen tulisi erityisesti ottaa esille, koska ne edistävät toimintakykyä ja ylläpitävät toimintakykyä sekä tuovat elämänsisältöä vammautuneille, jota he eivät voisi saada ilman näitä laitteita tai apuvälineitä.

28. Vammaispalvelulaki käsitellään eduskunnassa syksyllä 2022. Tavoitteena on lain voimaantulo 1.1.2023. Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus antaa hyvinvointialueille aikaa lain toimeenpanoon.

Alkuvaiheessa päätösten muuttaminen uuden lain mukaisiksi vaatii paljon taloudellisia- ja henkilöstövoimavaroja. Tämän vuoksi uudet erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.

Helpottavatko voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (33 ja 34 §) lain toimeenpanoa?

Eivät

Perustele tarvittaessa kantasi

Kahden vuoden muutosvaihe tulisi aiheuttamaan oikeudellisesti erittäin hankalia tilanteita. Vammaisen henkilön oikeudet ja alueellinen tasavertaisuus tulisi vaarantumaan merkittävästi.

Kehitysvammalaki

29. Vastaavatko kehitysvammalain (muutettuna) voimaan jäävät itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista koskevat säännökset riittävästi väliaikaiseen sääntelyn tarpeeseen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

30. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Esitetyssä asiakasmaksulaissa on ristiriitaisuuksia vammaispalvelulain 21§:n mukaisten palveluiden maksullisuuden suhteen.

31. Onko ehdotus vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävästä maksusta mielestäsi onnistunut?

-

Mikäli vastasit EI, miten säätäisit maksun perusteista?

-

Esityksen vaikutukset

32. Antavatko esityksen arvioidut ihmisvaikutukset (vammaiset lapset ja aikuiset, iäkkäät henkilöt) oikean kuvan uudistuksen vaikutuksista?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

33. Onko arvio esityksen kustannus- ja henkilövaikutuksista mielestänne realistinen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

34. Muut vapaamuotoiset huomiot esityksestä.

Esityksessä on otettu entistä paremmin huomioon aivovamman jälkitilasta kärsivien ongelmat ja näiden ongelmien aiheuttamat palveluntarpeet. Yksilöllisen tarpeen huomioiminen on kirjattu entistä paremmin.

Puhakka Päivi
Aivovammaliitto